

50 maddede

Korku Sineması

DR. UĞUR KILINÇ

© KARAKARGA YAYINLARI 386

*Her hakkı saklıdır. Bu eserin aynen ya da özet olarak hiçbir bölümü,
telif hakkı sahibinin yazılı izni alınmadan kullanılamaz.*

50 MADDEDE KORKU SİNEMASI

Dr. Uğur Kılınç

Genel Yayın Yönetmeni: Mustafa Kutlukhan Perker

Üretim Koordinatörü: Semran Karaçayır

Editör: Merve Köken

Son Okuma: Neslihan Perker

Sayfa Düzeni: Melike Doğan

Sosyal Medya-Grafik: Tuğçe Budak-Mesud Topal

1. Baskı: Kasım 2022

ISBN: 978-625-8360-17-2

*İmtiyaz Sahipleri: Yelda Cumalioğlu, Mustafa Kutlukhan Perker
KaraKarga Yayınları, Destek Yayınları'nın alt kuruluşudur.*

Yayıncı Sertifika No. 13226

Adres: Abdi İpekçi Cad. No. 31/5

Nişantaşı / İstanbul

Tel. (0 212) 252 22 42

Faks: (0 212) 252 22 43

 karakarga.com info@karakarga.com

 [karakargayayinlari](https://www.facebook.com/karakargayayinlari) [karakargayayinlari](https://www.instagram.com/karakargayayinlari)

 [karakargayayin](https://twitter.com/karakargayayin)

Baskı: Deniz Matbaa Mücellit

Adres: Maltepe Mahallesi Hastane Yolu Sokak

No. 1/6 Zeytinburnu - İstanbul

Tel. 0 212 613 30 06

Matbaa Sertifika No. 48625

50 maddede

Korku Sineması

DR. UĞUR KILINÇ

Ünsal Oskay'a...

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ s11

Sinemada Korku Etiketleri s15

İlk Korku Filmleri s20

Dışavurumcu Alman Sineması s27

Gotik Sanatın Etkileri s31

Korkunun Sinema Endüstrisinde Yer Edinmesi s36

Sesli Sinemanın Başlaması s41

Korku Furyası ve Öncü Stüdyolar s44

B Tipi Korku Filmleri s52

Korku Sineması ve Korku Radyosu s56

Savaşların Kesişiminde Korku Sineması: İkinci Dünya Savaşı
ile Soğuk Savaş'ın Etkileri s63

Korku Sinemasından Gotik Televizyona s70

Cinsel Uyanış, Erotizm ve İstismar s75

Korku Sinemasının Sınırları: Sansür Meselesi s79

İdeolojî: Korku Filmlerinde Ötekilik s84

Psikanalizm: Bastırılmışın Geri Dönüşü s90

İğrençlik s94

Felsefe: Korku Sinemasının İkiriklikli Yanı s97

Toplumsal Cinsiyet Meselesi ve Temsil Sorunları: Kadın

Canavarlar, Kadın Kurbanlar s101

Korku Sinemasında Queer s108

Gotik Uyanış: Hammer Film Productions	s112
Korku Sinemasının Diğer Türlerle Etkileşimi	s116
Korku – Komedi	s119
Korku – Parodi	s122
Bilim – Korku ve Fantastik – Korku	s126
Sahte Belgesel, Buluntu Görüntü ve Mondo Film	s130
Korku Sinemasının Dönüşümü: Furyalar ve Alttürler	s134
Siyahi İstismar Filmleri: Blaxploitation	s139
Kesme Biçme Filmleri: Slasher	s142
Korkuda Aşırılık: Body Horror, Gore ve Torture-Porn	s148
Asya Korku Sinemasının Etkileri	s151
Ekolojik Korku	s154
Sanatsal Korkular: Elevated Horror	s157
Edebiyat Uyarlamaları	s160
Devam Filmleri: Sequel	s167
Yeniden Yapımlar: Remake	s171
Korku Sineması ve Çocuk	s173
Korku Sinemasının Estetiği	s180
Korku Sinemasında İnanç Korkuları	s184
Vampir	s187
Mumya	s205
Kurt Adam	s211
Zombi	s217
Cadı	s224
Hayalet	s229
İkiz Bedenler ve Eş Benlik Çatışmaları: Doppelgänger	s236
Psikopat ve Seri Katil	s241

Korku Sineması ve Film Festivalleri	s244
Türk Sinemasında İlk Korku Anlatıları	s252
Yakın Tarihte Korku Sineması: Değişen Seyir Pratikleri	s263
Bir Korku Filmini Eleştirmek	s269
KAYNAKÇA	s273
YAZAR HAKKINDA	s293

GİRİŞ

On dokuzuncu yüzyılın sonlarında Avrupa'da teknolojik bir yenilik olarak ortaya çıkan sinema, yirminci yüzyılın ilk yıllarında ABD'de yaşanan gelişmelerle bir endüstriye dönüşmüştür. Sinemanın günümüze dek süregelen yolculuğuna bakıldığında ekonomik, politik ve kültürel boyutta pek çok gelişmelerden etkilendiği görülür. Sözü geçen etkilere bağlı olarak gelişen alanlardan biri de korku sinemasıdır.

Korku sineması hatırı sayılır çoğunlukta izleyici kitlesi barındıran ancak bir o kadar da önyargıların veya keyfî gerekçelerin etkisiyle kendisinden kaçınan izleyicilerin olduğu bir türdür. Benzer çıkarım komedi, fantastik, bilim-kurgu gibi türler için de yapılabilir; bununla birlikte izleyicilerin sözü geçen türlerle karşı tavırlarının korku türündeki kadar keskin olmadığı aşikârdır. Çünkü en temel duygularımızdan biri olan korku aynı zamanda gündelik yaşamda mümkün olduğunca kaçındığımız bir olgudur. O hâlde, bir sinema tutkununu korkacağıını bile bile be-

yaz perdenin karşısına geçiren şey nedir? Bu sorunun yanıtı biraz teferruatlıdır.

Elinizdeki kitap, bir tür ve endüstri olarak korku sinemasının çok yönlü yapısını 50 konu başlığı aracılığıyla izah etme amacı taşımaktadır. Çalışmada belirlenen konular keyfi bir seçim olmamakla birlikte, bu bölümlerin her birinin başlı başına kitap olmayı hak eden kapsamı olduğunu vurgulamak gerekir. Bütüne bakıldığında ise bu çalışma, korkunun sinemada ortaya çıkışı, bir tür olarak konumlanması, korku sinemasının bugüne değin geçirdiği dönüşümü ve güncel tartışmalar üzerine genel bir çerçeve sunmaktadır.

Belirli ülkelerin sinemalarına odaklanan başlıklar dışında konuların seyri, ABD sineması eksenindedir. Bunun sebebi, çalışmada görüleceği üzere, ilk korku filmlerinin Avrupa sinemasında ortaya çıkmasına karşın, korkunun bir tür olarak yerleşik bir konum edinmesinin Hollywood sinemasında gerçekleşmesidir. Çalışmada, bazı başlıkların diğerlerine kıyasla daha sınırlı bir dönemi kapsayan bir yapıda olması, kitabın betimleyici işlevini tutarsız bilgi kirliliğiyle tehlikeye düşürme endişesiyle açıklanabilir. Nitekim, kitapta yer alan her başlıkta konular, yüzlerce film üzerinden farklı bakış açılarıyla genişletilebilir. Öte yandan bu çalışmanın amacı, ana akım sinemada

korku türünün günümüze değin geçirdiği endüstriyel ve sanatsal dönüşümleri önemli gelişmeler ve eleştiriler çerçevesinde, Türkçe literatüre katkı sağlayacak güncel kaynaklar aracılığıyla aktarmak ve ülkemizde korku sineması üzerine yapılacak ileriki çalışmalara alternatif yaklaşımlar sunmaktır.

Sınırlı bir izleyici kitlesi olmasına rağmen popüler kalabilen korku sineması, sinema tarihiyle ve ortaya çıktığı ülkelerin kültürleriyle birlikte değerlendirildiğinde toplumsal hafızaya ayna tutan bir alandır. Bir korku filmi izlerken kurban için endişelenmek, eylemlerin şiddetinden korkmak, canavardan öğrenmek ve onun cezalandırıldığını görerek rahatlamak güzeldir. Peki, korku sineması bu noktaya nasıl geldi? Korku sineması, canavardan korkulan ve canavar yok edilince rahata erilen bir deneyimden mi ibarettir?

Kesinlikle hayır.

Korku sineması bundan çok daha fazlasını barındırıyor. Bu kitapta sunulan başlıklar, kapıyı aralamak için iyi bir başlangıç olabilir. Karanlık koridorlarda ilerlemekten ve kapıları açmaktan korkmayınız. Zira korku filmleri, karanlıkların ardında aydınlığın da olabileceğini pek çok kez göstermiştir.

1.

SİNEMADA KORKU ETİKETİ

Sinemada tür etiketleri ilk olarak “Film ne anlatıyor?” sorusuna açıklık getiren bir ifade olarak filmleri üretenler, dağıtanlar ve gösterenler arasındaki iletişimi kolaylaştırmak için kullanılmıştır. Bu ifadeler zamanla, izleyiciler ve film stüdyoları arasındaki etkileşimin önemli araçlardan biri olmuştur¹. Filmlere atfedilen tür etiketleri ilk yıllarda edebiyat ve tiyatro gibi geçmişi sinemadan daha eski olan anlatı formlarından ödünç alınmıştır. Söz gelimi, üretimde sürekliliği benimseyerek sinemanın endüstriyel bir boyuta ulaşmasında rolü olan Hollywood stüdyolarının ilk filmlerinde güldürü, savaş, dram gibi tanımlayıcı türler öne çıkmıştır.

1 Steve Neale, *Genre and Hollywood*, London: Routledge, 2000, s. 39